

Tarih: 25.03.2012
Sayı: 2012/4

“Yeni Türk Ticaret Kanunu’yla Dünya Ligine” Raporu

Arıkan: TTK’da sınırlı düzeltme ve beş öneriyle dünya ligine gireriz

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMMMO) Başkanı Yahya Arıkan, Yeni TTK için “yasanın yürürlük tarihi değişmeden ceza maddeleri ile sınırlı bir değişiklik olabileceğini” belirterek; beş maddelik öneri getirdiklerini böylelikle iş dünyasının rahatlayacağını, yasanın bütünsel yaklaşımının da zedelenmeyeceğini dile getirdi.

Arıkan; Türkiye genelindeki Oda’ların desteğiyle meslek camiasının çatı örgütü TÜRMOB’un açıkladığı “Yeni Türk Ticaret Kanunu’yla Dünya Ligine” adlı kapsamlı raporla artık tartışmanın bitmesi gerektiğini ve 1 Temmuz 2012’de yeni ticaret düzenine geçilerek Türkiye ekonomisinin bütün aktörlerinin bundan kazançlı çıkacağını vurguladı.

İSMMMMO BASIN - İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMMMO) Başkanı Yahya Arıkan yeni Türk Ticaret Kanunu’nun yürürlüğe gireceği 1 Temmuz 2012 tarihine az bir süre kala yasanın yürürlüğe girmesinin ertelenmesi ve bazı temel maddelerinin değiştirilmesi yönünde manipülatif girişimler olduğuna dikkat çekti. Arıkan: “Türkiye’yi dünya birinci ligine taşıyacak TTK’nın, kuruluş temelleri yok edilmeden, üzerinde uzlaşma sağlanan teknik konularda gerekli ayarlamalar yapılmalı ve bir an önce yeni ticaret düzenine geçilmeli” diye konuştu.

İSMMMMO Başkanı Arıkan; Türkiye genelindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavir Oda’larının desteğiyle, meslek camiasının çatı örgütü TÜRMOB’un açıkladığı “Yeni Türk Ticaret Kanunu’yla Dünya Ligine” adlı raporu değerlendirerek, bu konudaki tartışmaların artık bitmesi gerektiğini söyledi. Arıkan, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulduğu ilk günden bu yana ülkenin ekonomik açıdan kalkınması, dünyayla bütünleşmesi, uluslararası alanda güçlü bir oyuncu olarak yerini alması için atılan en önemli adımlardan biri olan TTK’nın 1 Temmuz 2012’de mutlaka yürürlüğe girmesi gerektiğini dile getirdi.

Arıkan Yeni TTK için “yasanın yürürlük tarihi değişmeden ceza maddeleri ile sınırlı bir değişiklik olabileceğini” belirterek, beş maddelik öneriyle bütünsel yaklaşım zedelenmeden yol alınabileceğini kaydetti.

Arıkan; yeni TTK için önerilen 5 maddeyi şöyle açıkladı:

1- Mikro ölçekteki sermaye şirketlerinin gerçek kişiye dönüşebilmesinin yolu açılmalı

2- Borçlanma yerine kâr dağıtımının teşvik edilmesi için stopaj düşürülmeli

3- Ortaklara yapılan ücret ödemelerinde vergi yükü azaltılmalı

4- Denetim maliyetleri teşvik kapsamına alınmalı

5- Gayri nakdi sermaye konusuna açıklık getirilmeli

EKONOMİ İÇİN MİLAT

TÜRMOB'un “**Yeni Türk Ticaret Kanunu’yla Dünya Ligine**” adlı raporuna göre yasanın yürürlüğe gireceği tarih olan 1 Temmuz 2012, Türkiye ekonomisi için bir milat niteliği taşıyor.

Rapora göre; “Ortakların, çalışanların ve alacaklıların” haklarını da en az şirket yöneticileri kadar güvence altına alan, kurumsal yönetimleri, küreselleşen dünyanın gerektirdiği rekabetçi şirket yapılarını, günün ihtiyaçlarına uygun ticari ve bürokratik ilişkileri düzenleyen yeni Türk Ticaret Kanunu üç temel üzerinde yükseliyor.

Bunlar raporda “Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim”, “Güçlü sermaye yapısı” ve “Hızlı karar alma ve güvenli ticaret” olarak açıklanıyor.

YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NUN ÜÇ TEMEL ÖZELLİĞİ NELER GETİRİYOR?		
Uluslararası standartlarda şeffaflık ve kurumsal yönetim	Güçlü sermaye yapısı	Hızlı karar alma ve güvenli ticaret
Kurumsal yönetim ilkeleri; - uluslararası muhasebe standartları - uluslararası standartlarda denetim	- Ödenmiş net sermayeler - Ortaklardan ayrıştırılmış kasalar - Profesyonelleştirilmiş yönetim ve denetim kurulları	- Online genel kurullar - Online yönetim kurulları - İnternet ortamında ve basılı evraklarda görünürlük ve açıklık - Küçük işletmelerin korunması

YEREL LİGDEN DÜNYA LİĞİNE

Rapora göre; Yeni TTK'nın getirdiği bu üç temel; sermaye şirketlerinin ortaklardan bağımsızlaştırılmasını, daha güçlü ortaklık yapılarını, daha hızlı karar mekanizmalarını, daha hızlı alacak takibi ve uluslararası standartlarda rekabet gücünü beraberinde getirecek.

Bu gelişmeler, Türkiye'de kurulan şirketlerin finansmana daha kolay erişimini sağlayacak, uluslararası ortaklıkların ve işbirliklerinin yolunu açacak, ülkede daha fazla yerli ve yabancı yatırım yapılmasını sağlayacak, halka açık şirket sayısını artırarak da sermayenin tabana yayılmasını sağlayacak.

Aynı şekilde; daha derin bir sermaye piyasası, daha yüksek hacimlere ulaşan üretim, iç ve dış ticaret şirketlerinin daha hızlı büyümesinin de yolunu açacak. Finansmanın, yatırımın ve kazancın önünün açılması, para ve sermaye piyasasının genişlemesi, sürdürülebilir büyümenin en önemli bileşeni olan iç tasarruf oranının yükselmesine de zemin hazırlayacak. Yeni TTK, kendine güvenen, uluslararası vizyona sahip, yenilikçi ve uzun vadeli düşünebilen bir girişimcilik kültürünü de destekleyip, geliştirecek.

Rapora göre TTK'nın yürürlüğe girmesi; Türkiye'deki işletmelerin ayaklarındaki bağlardan ve artık kendilerine dar gelen bir elbiseden kurtulmalarını sağlayıp, kısa sürede pek çok şirketi yerel ligden uluslararası alana taşıyacak, bu da beraberinde daha zengin ve refah içinde yaşayan bir toplum yaratacak.

YENİ TTK TİCARET HAYATINDA NELERİ DEĞİŞTİRİYOR?

“Yeni Türk Ticaret Kanunu’yla Dünya Ligine” adlı rapora göre; Yeni yasanın ticaret hayatımıza getireceği değişimler üç ana başlık altında toplanmış. **Bunlardan ilki;** Ticari mevzuatta şimdiye kadar dolaylı olarak sözü edilen, üstü kapalı bir şekilde “ima edilen” veya yazılı olmasa da bir tür teamül olarak kabul edilen bazı uygulamaların açık ve net biçimde yerini alması.

İkincisi; Ticari mevzuatta şimdiye kadar yer bulmayan şeffaflık ve kurumsal yönetime ilişkin hükümler.

Üçüncüsü ise; Yeni TTK'nın şimdiye kadar yasalarımızda olmayan bir dizi yeni uygulamayı mevzuata kazandırması.

TTK'DAKİ 10 ELEŞTİRİYE 10 YANIT

Raporda yeni TTK'ya getirilen eleştiriler de incelenmiş. Yeni TTK'nın özellikle sermaye şirketleri için getirdiği bazı yeniliklerin “çok ileri düzeyde”, “bugünkü ticaret hayatının kaldıramayacağı”, adeta “lüks” düzenlemeler olduğu eleştirisi yapıldığına dikkat çekilerek, eski düzenlemelerin Türkiye'deki girişimlerin ve girişimcilerin önüne set çektiğini görmeyen, Türkiye'deki şirketlerin değişen dünyaya uyum sağlamasının önemini kavrayamayan bir bakış açısıyla dile getirildiği savunuluyor.

	YENİ TTK'YA YÖNELİK 10 ELEŞTİRİ	GERÇEK DURUM
1	Yeni TTK tartışılmadı, aceleye getirildi	Yeni TTK 1999'dan beri hazırlanıyor, 2005'ten beri de mecliste tartışıldı ve kabul edildi.
2	Şirketlerin ticari sırları internette açıklanacak	Günümüzde halka açık şirketler zaten “ticari sır” kapsamına girmeyen mali tablolarını kamuoyuna açıklıyorlar. Düzenleme yalnızca bu zorunluluğu tüm sermaye şirketlerine yaygınlaştırıyor.
3	Yöneticilere ödenen ücret ticari sırdır, açıklanmamalıdır	Dünya ekonomilerinde şirketlerin yöneticilerine yaptıkları ödemeleri açıklamaları şeffaflığın bir gereği sayılıyor. Yasada bu tür ödemelerin kişi bazında açıklanması da istenmiyor.
4	Şirkete borçlanma yasağı ortakları zor duruma düşürecek	Yeni TTK ortakların şirketten sınırsız borç almasını değil, ücret, ikramiye ve kâr payı almasını öngörüyor. Koyulan sermayenin erimesini engelleyecek bu uygulama vergi düzenlemeleriyle de teşvik edilmeli.
5	Şirketlere ölçek ayırımı yapılmadan denetim	Muhasebe standartlarında küçük, orta ve büyük şirketler için ayırım getiriliyor. Denetim raporları ise Türkiye Finansal

	yükümlülüğü getiriliyor	Raporlama Standartları'na (TFRS), KOBİ'lerde ise KOBİ TFRS'ye göre yapılıyor.
6	Denetim kuralları belirsiz	Denetimler Bağımsız Denetim Standartları'na göre yapılacak. Denetçilerin denetimi ise Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yapılacak düzenlemelerle ortaya konacak.
7	Denetçiye yönetimi istifa ettirecek yetkiler veriliyor	Denetçiden olumlu rapor alamayan şirketler için bir cezai yaptırım yok. Yasa, her boyda şirketin belirli denetim kurallarına göre kendini yapılandırmasını öngörüyor.
8	Denetçilerin sorumluluğu belirsiz	Finansal tabloları inceleyen denetçiler, kusurlu hareket ettikleri takdirde, hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumlu tutuluyorlar.
9	Şirket ortakları sürekli hapis tehditi altında bırakılıyor	Yeni yasa şirketlerin içinin boşaltılması ve kötü niyetli davranışlara ceza öngörüyor. Bu cezalar da öncelikle para cezası olarak uygulanıyor. Yasanın amacı kimseyi hapse atmak değil, kötü niyetli davranışlar karşısında caydırıcı olmak.
10	Genel kurul ve yönetim kurullarındaki dengeler bozuluyor	Anonim şirketlerde ortakların itibari değer oranında oy kullanması daha hakkaniyetli bir uygulama. Yönetim kurullarında dörtte bir oranında yüksek öğrenim görmüş üye bulunması da sayısal olarak içtihatlarla zaten çözülebilecek bir durum.

NELER YAPILMALI: BEŞ ÖNERİ

Rapor'un öneriler kısmındaki beş maddenin gerekçeleri ise şöyle dile getiriliyor:

1- Mikro ölçekteki sermaye şirketlerinin gerçek kişiye dönüşebilmesinin yolu açılmalı

Yeni Türk Ticaret Kanunu mikro düzeydeki işletmelerin sermaye şirketi olarak değil de gerçek kişi şirketi olarak kurulmasını ve yaşamasını öngörmektedir. Bu gerçek hayatı yansıtan, gerçeklerle yasal statüyü eşitlemeye yönelik doğru bir tutumdur. Ancak mevcut durumda mikro ölçekteki işletmelerin çok büyük bir çoğunluğu sermaye şirketi olarak, özellikle de limitet şirket olarak faaliyetini sürdürmektedir. Yeni TTK'ya göre bir gerçek kişi aktif ve pasifiyle bir sermaye şirketine dönüşebilmekte, ancak tam tersi mümkün olmamaktadır. Bir tüzel kişi gerçek kişiye devrolduğunda, ya sermaye şirketi tasfiye edilecek ya da varlığı gerçek kişiye faturalandırma yoluyla devredilecektir. Bu durumda ortaya çıkan hatırı sayılır vergi yükleri mikro ölçekteki limitet şirketlerin şahıs şirketlerine dönüşmesini engelleyecek ve ticaret hayatı için eski dönemden devralınan bir yük haline gelecektir. Sermaye şirketlerinin özellikle de belirli bir büyüklüğün altında kalan limitet şirketlerin gerçek kişi şirketine dönüşmesi vergi yükü oluşturmadan mümkün hale getirilmelidir.

2- Borçlanma yerine kâr dağıtımının teşvik edilmesi için stopaj düşürülmeli

Yeni TTK'nin ortaklara ve yöneticilere sermaye şirketlerinden borçlanma yasağı getirmesi olumlu bir gelişmedir. Ancak bugüne kadar pay sahipleri, ortaklar ve organ üyelerinin

şirketten ücret veya temettü alabilmelerini belirleyen, hatta çoğunlukla da engelleyen genelde hep vergi kanunlarındaki hükümler olmuştur. Yeni TTK'nın sağlıklı uygulanabilmesi için bu kanuna uygun olarak vergi yasalarında ve ilgili mevzuatta yapılacak değişiklikler önem taşımaktadır. Sermaye şirketlerinde kâr dağıtımıyla ortaya çıkan gelir vergisi stopajı halen yüzde 15 düzeyindedir. Bu stopajın örneğin yüzde 5 gibi bir orana indirilmesi ve belirli bir sınır geçildiğinde beyanname yükümlülüğünün de kaldırılması durumunda kâr dağıtımının önündeki engel tamamen yok edilmiş olacaktır. Bu uygulama ortaklara kâr dağıtımının önünü açarak ortaklar cari hesabını kendiliğinden tasfiye edecektir.

3- Ortaklara yapılan ücret ödemelerinde vergi yükü azaltılmalı

Aynı uygulamanın ortaklar için ücret ödemesinde geçerli olabilmesi, özellikle aile şirketlerinde çalışanların ücret almasını sağlayacak, bu durum şirketlerin daha gerçekçi maliyet hesapları yapabilmelerine de olanak vererek şirketlerde ortaklar açısından kâr-ücret ayrımını iyice netleştirecektir.

4- Denetim maliyetleri teşvik kapsamına alınmalı

Dış denetim veya bağımsız denetim konusunda ortaya çıkacak maliyetlerin bir kısmı devlet tarafından bir kısmı da ticaret, sanayi odaları ve TOBB tarafından karşılanmalıdır. KOSGEB ve başka kuruluşlardan teşvik hak eden sermaye şirketleri, büyüme stratejilerini ortaya koyduklarında bağımsız denetim maliyetlerini de teşvik olarak alabilmelidir.

5- Gayri nakdi sermaye konusuna açıklık getirilmeli

Yasada fikri mülkiyet hakları ve ticari itibar gibi gayri nakdi ve gayri fiziki değerlerin de şirkete sermaye olarak konabileceği hükmü getiriliyor ve bu konuda değerlendirme için Asliye Ticaret Mahkemeleri'nin atayacağı bilirkişiler yetkilendiriliyor. Gayrimenkuller, ulaşım araçları, üçüncü kişilere ait alacak senetleri, pay senetleri ve benzerlerinin değerlerinin saptanması mümkün olmakla birlikte fiziksel olmayan varlıkların değerlerinin saptanmasında bazı zorluklar ortaya çıkabilecektir. Özellikle, marka, patent gibi fikri mülkiyet hakları ile alan adları, web siteleri gibi sanal hakların değerlerinin saptanması konusu şirket kuruluşlarında ihtilafa neden olabilecek bir konudur. Özellikle fikri mülkiyet hakları ve sanal ortamdaki hakların değerlerinin saptanması konusunda Sanayi Bakanlığı bünyesinde bir komisyon oluşturularak ilkeler saptanmalıdır.